Programma NMV voorjaarsdag 24 april 2021

10.00 - 10.30 uur	Ontvangst met koffie en thee.
10.30 - 12.15 uur	Algemene Ledenvergadering (huishoudelijk gedeelte).
12.15 - 13.30 uur	Lunchpauze. Lunch zelf meenemen of kopen in het museumrestaurant.
14.00 - 14.30 uur	Lezing door Barbara Gravendeel, Richa Kusuma Wati en Anne Selten: 'Hoe orchideeën zich beschermen tegen slakkenvraat'.
14.30 - 15.00 uur	Pauze (koffie en thee verkrijgbaar).
15.00 - 15.30 uur	Lezing door Hannco Bakker over Indo-Pacific Triphoridae: een eerste stap tot identificatie, kenmerken en hoofdgroepen.
15.30 - 16.00 uur	Korte bijdragen van leden. U kunt uw bijdrage vooraf aanmelden bij de secretaris, NMV-secretaris@spirula.nl.
16.30 uur	Einde programma. Het museum is open tot 17.00 uur.

Agenda Algemene Ledenvergadering - huishoudelijk gedeelte

1. Opening en agenda
2. Bestuursmededelingen en ingekomen stukken
3. Verslag van de algemene ledenvergadering NMV van 26 september 2020
4. Verslag van de secretaris over 2020
5. Verslag van de redactie van Spirula over 2020
6. Verslag van de redactie van Basteria over 2020
7. Verslag van de redactie van Vita Malacologica over 2020
8. Verslag van de webmaster over 2020
9. Verslag van de coördinator NMV verenigingsdagen over 2020
10. Verslag beheerder NMV archief en NMV handbibliotheek over 2020
11. Verslag van de excursiecommissie over 2020
12. Verslag van de werkgroep verjonging over 2020
13. Verslag van de penningmeester over 2020
14. Verslag van de kascommissie NMV over 2020 en decharge penningmeester 2020
15. Verslag van de secretaris / penningmeester inzake STIBEMAN over 2020
16. Verslag van de kascommissie STIBEMAN over 2020, decharge penningmeester 2020
17. Decharge kascommissie NMV 2020 en benoeming kascommissie 2021
18. Plannen van STIBEMAN voor 2021
19. Verkiezing nieuwe secretaris en nieuw bestuurslid, wisselingen van andere functionarissen
20. Toekomst van Vita Malacologica na 2021
21. Plannen voor de toekomst van Basteria
22. Overige plannen van het NMV-bestuur voor 2021
23. Aanpassing contributies / verruiming jeugdlidmaatschap per 2022
24. Rondvraag en sluiting

Even voorstellen: Wim Maassen

Van insecten naar slakken en vice versa

Al heel vroeg kwam ik in aanraking met de natuur, als kind was mijn eerste speelgoed een vlindernetje. Mijn vader was onderwijzer in een boerendorp en gaf in de avonduren cursussen aan boerenzonen en -dochters die gedurende de oorlogsjaren vrijwel geen onderwijs hadden genoten.

In eerste instantie verzamelde mijn vader vogels en vlinders, die gebruikt werden als lesmateriaal, later werd dit grootser aangepakt. Zijn verzamelingen bevinden zich grotendeels in het Natuurhistorisch Museum in Maastricht, de vogelbalgen in Naturalis in Leiden. Het verzamelen van naturalia werd mij dus met de paplepel ingegoten en onder zijn begeleiding werden, zo goed en kwaad het kon, insecten verzameld. De vlinders vielen af vanwege vermeende concurrentie binnen het gezin.

Allerhande insectenordes werden verzameld: kevers, vliegen, libellen, vlooien en luizen, enzovoorts. Maar steeds liep ik tegen hetzelfde probleem op, gebrek aan insectenladen en vooral ruimte. Ik zal 13 of 14 jaar zijn geweest toen ik lid werd van een geologieclub in de buurt van Echt, Limburg en ik ging zoveel mogelijk mee met excursies, voornamelijk naar Zuid-Limburg. Regelmatig werden oligocene afzettingen bezocht en massa's fossiele slakjes verzameld.

Niemand wist om welke soorten het ging, maar via dr. Kruytzer, de directeur van het museum in Maastricht, kwamen we op het spoor van Arie Janssen, die in Rotterdam woonde en die in Basteria een artikel geschreven had over mollusken uit het Oligoceen, met duidelijke pentekeningen.
Via een vriend van mijn vader, een vlinderverzamelaar die in Rotterdam woonde, kwam ik tijdens een logeerpartij in contact met Arie Janssen. Ook kwam ik in contact met Cor Karnekamp, toen ik tijdens een vakantie als hulpje in het museum in Maastricht werkte en hij met zijn gezin het museum bezocht.
Hij nodigde mij uit om bij hem in Diemen te komen te logeren, ik kon daar ook slapen. Met hem ruilde ik mijn oligocene soortjes voor soorten uit het Eemien.
Op de middelbare school (HBS) trok ik vaak op met klasgenoot John Clerx, die ook een universele belangstelling had voor de natuur. Samen trokken we er vaak op uit om mollusken te verzamelen, die we vervolgens probeerden te determineren, wat met enige regelmaat niet best lukte. Het enige determinatiewerk dat we kenden was het boekje van Horst Janus 'Onze land- en zoetwater-slakken en -mossels.'
Mijn eerste collectie zweefvliegen ruilde ik met Henk Meuffels voor een kleine verzameling vlinders. Deze staat op het ogenblik samen met de verzameling van Henk in het museum in Maastricht.
Na mijn HBS-periode (ik was intussen in 1966 lid van de NMV geworden) moest ik in militaire dienst en kwam daarvoor uiteindelijk in Suriname terecht. Voor zover de dienst het toeliet werden insecten en mollusken verzameld, die vervolgens naar huis werden gestuurd. Mijn vader prepareerde de insecten en John Clerx droeg zorg voor de mollusken.
Ik herinner me dat ik tijdens een project op de Jodensavanne een aantal levende boomslakken verzamelde. Via John kwamen ze bij Van Regteren Altena terecht, die ze een tijdje in leven hield in een terrarium op zijn werkkamer.
Bij thuiskomst bleek mijn insectenverzameling een 40-tal insektenladen te vullen, die via mijn vader in het toenmalige Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie aan de Raamsteeg belandden. Ook de mollusken uit Suriname verhuisden naar Leiden, ik wist er niet goed raad mee. Er bleek achteraf zelfs een onbeschreven soort bij te zitten, die Van Regteren Altena als *Nesopupa maasseni* beschreef, een hele eer!
In die tijd studeerde John Clerx biologie in Leiden en via hem kwam ik in contact met Edi Gittenberger. Omdat er thuis (in Limburg) na de mijnsluitingen geen werk voorhanden was ging ik in Amsterdam werken, eerst als cipier in het Huis van Bewaring aan het Kleine-Gartmanplantsoen bij het Leidseplein, later bij de posterijen (PTT).
Het verzamelen van mollusken had nu enige tijd geen prioriteit, maar ik ging wel regelmatig op bezoek bij Cor Karnekamp en Nico Mounoury en ik werd lid van de Kreukelgroep.
Na een aantal woelige jaren als vrijgezel in Amsterdam trouwde ik in 1974 met Wilma Puts (afkomstig uit Echt, mijn huidige woonplaats) die naar Duivendrecht kwam als onderwijzeres (en niet onbelangrijk: bij haar baan hoorde als bonus een woning!). In dat jaar begonnen mijn eigenlijke verzamelactiviteiten, ik had eindelijk de rust en ruimte!
Ik begon ook weer met het verzamelen van zweefvliegen, totdat chronisch plaatsgebrek me dwong ook deze verzameling

weer af te stoten, nu naar Jan Lucas. Die collectie is via het Zoölogisch Museum Amsterdam uiteindelijk ook in Naturalis terechtgekomen.

Op een Kreukelavond vertelden Tom Meier en Joop Rempe dat ze iemand zochten met een rijbewijs voor een verzamelreis naar het Meer van Ohrid in Joegoslavië. Twee weken lang werd ijverig verzameld, Joop Rempe zou de landmollusken determineren, zelf deed ik de zoetwater soorten en na afloop zou het materiaal tussen ons drieën verdeeld worden. Maar de determinatie van de zoetwatersoorten was niet zo eenvoudig, dus werd contact gezocht met de expert in die tijd, Hartwig Schütt. Dit resulteerde in een levenslange vriendschap, zo gingen we na afloop van een DMG-Tagung (een jaarvergadering van de Duitse malacologenvereniging) in Malente in 1978 voor drie weken per trein naar het toenmalige Joegoslavië om in grotten naar slakjes te zoeken – en met succes! Vanaf 1975 werd Joegoslavië minimaal eenmaal per jaar per camper bezocht, altijd samen met Wilma, en een enkele keer in gezelschap van Tom Meijer, Hartwig Schütt of Ton de Winter. Dit ging door totdat we in 1991 op de camping bij Opatija in de verte de kanonnen hoorden die de burgeroorlog inluidden. In totaal werd in Joegoslavië op ongeveer 650 plaatsen verzameld.
Het volgende verzamelgebied werd Griekenland. Vooral de eilanden waren interessant vanwege de vele endemische soorten. Hier werden circa 580 plaatsen bemonsterd, met nogal wat nieuwe soorten, vooral op Kreta.
Bij gelegenheid werd ook verzameld in een aantal andere landen zoals België, Andorra, Spanje, Portugal, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Madeira, La Palma en Turkije.
In 1993 had ik de gelegenheid om met een aantal Duitse vrienden Indonesië (Sumatra) te bezoeken. Hoewel ik slechts een beperkt aantal plaatsen bezocht, was het resultaat voor landslakken niet slecht. Zo verzamelde ik in een karst-doline in de buurt van Berastagi uit zeefsel ongeveer 75 verschillende soorten, waaronder een aantal nieuwe soorten. Een nachtelijke voettocht naar de vulkaan Sinabung leverde op 1700 meter hoogte bijna alle soorten op die Van Benthem Jutting eerder van de nabijgelegen vulkaan Sibayak beschreven had, maar die daar door de latere ontbossing niet meer te vinden waren. In de jaren erna werd nog een tiental verzamelreizen naar Zuidoost-Azië ondernomen: naar Sulawesi, Sumatra, West-Maleisië, Vietnam en Borneo.
In 2003 deed ik in het kader van het 'Vietnam Country Programme' van de stichting Fauna & Flora International mee aan een onderzoek naar de molluskenfauna in Ha Long Bay en in het Pu Long National Park.
Zo kwam ik in contact met Jaap Vermeulen en had het voorrecht om bij hem thuis in Singapore een tijd aan het Vietnam materiaal te mogen werken.
Vooral toen ik begon aan mijn Azië-reizen had ik steeds veel te danken aan Rob Moolenbeek van het Zoölogisch Museum in Amsterdam. Ik mocht van hem de hele collectie overdrukken van Van Benthem Jutting kopiëren, die nog intact was, en ik kreeg toegang tot de goed ontsloten museumcollectie met bijna alle door haar beschreven soorten als vergelijkingsmateriaal. Dit hielp enorm bij het determineren van mijn vondsten.
In 2000, na meer dan 30 jaar bij de PTT werkzaam te zijn geweest, kreeg ik de gelegenheid om te solliciteren bij Naturalis als collectiebeheerder. Daar heb ik nog zo'n 11 jaar tot mijn volle tevredenheid mogen werken.
Na ziekte van mezelf en het voortijdige overlijden van Wilma kon ik in 2010 met vervroegd pensioen en besloot ik weer terug te keren naar mijn roots (Limburg, waar mijn familie nog woonde). Hier begon ik aan mijn derde verzameling insecten te werken. Helaas kon ik door lichamelijke problemen geen verre verzamelreizen meer maken en kwam ook de malacologie op een laag pitje te staan. Uiteindelijk verhuisde mijn vrij uitgebreide slakkenverzameling (circa 30.000 monsters met 6600 soorten, 2500 monsters op alcohol en zo'n 1300 genitaalpreparaten) enkele jaren geleden naar Naturalis in Leiden. Ik verkocht een vrij groot gedeelte van mijn bibliotheek. Maar mijn insectenverzameling staat hier nog en die breidt nog steeds uit.
Omdat ik gemerkt had dat het zonder vergelijkingsmateriaal moeilijk was om het verzamelde molluskenmateriaal te determineren, en omdat het niet mogelijk was om regelmatig musea te bezoeken, werd er zoveel mogelijk geruild. De meeste ruilcontacten had ik met Peter Subai (landmollusken van de Balkan) en de familie Hemmen in Wiesbaden, verder ook veel met Seidl (soorten uit Oostenrijk en Kreta), met Kuznetsov (een bijna complete collectie landmollusken, waaronder veel materiaal op alcohol, uit het gehele voormalige Rusland en veel materiaal uit de Himalaya), met Fauer (Balkan soorten) en met Brandt (hele reeksen zoetwatermollusken uit de Mekong en verder wat *Cyrenaica*-soorten). Verder heb ik met nog een hele reeks malacologen geruild, maar daarbij ging het meestal niet om grote aantallen.
Mijn beste herinneringen heb ik toch wel aan mijn onderzoekje aan het genus *Mastus* op Kreta met als resultaat de beschrijving van een aantal nieuwe soorten, de meeste op grond van anatomische kenmerken.
In totaal heb ik ongeveer 120 artikeltjes geschreven, soms als co-auteur, met beschrijvingen van 120 nieuwe soorten. Vooral mijn jaren in Naturalis zullen mij altijd bijblijven, het was geweldig om daar de hele dag met mollusken bezig te zijn! Ik had daar mogelijkheden die ik thuis niet had, ik had er fijne collega's, leerde veel mensen kennen en kon iedereen om raad vragen.
Op het ogenblik heeft de malacologie nog steeds mijn interesse en probeer ik mijn vrienden hier in het zuiden met raad en daad, voor zover nodig en mogelijk, bij te staan met de oplossing van determinatieproblemen. Ik geef de pen door aan Gerard Majoor om zich even voor te stellen.

Geraadpleegde bronnen

Janssen, A.W., 1963. Gastropoda uit de Belgische "Sables de Vieux Jones" en de Nederlandse "Cerithiumklei" (oligoceen). – Basteria 27(1/2): 18-28; 27(3/4): 29-44.

Maassen, W.J.M., 1995. Observations on the genus *Mastus* from Crete (Greece), with descriptions of twelve new species (Gastropoda Pulmonata: Buliminidae). – Basteria 59: 31-64.

Van Regteren Altena, C.O., 1975. Land Gastropoda of Suriname, with the description of a new species of *Nesopupa*. – Basteria, 39(3/6): 29-50.